Jazyk C - Základy

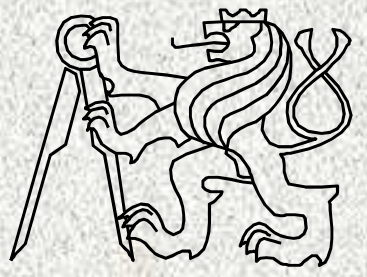

A0B36PR2-Programování 2

Fakulta elektrotechnická
České vysoké učení technické

Cíl výkladu

- Součástí obsahu předmětu PR2 je výklad jazyka C na bázi znalosti jazyka Java
- Další výklad bude koncipován komparativně: v porovnání s možnostmi jazyka Java bude vysvětlován jazyk C

C - Literatura

- **Herout,P.: Učebnice jazyka C. 3.vyd., Kopp, 2008**
- **Herout,P.: Učebnice jazyka C. 2.díl, Kopp, 2007**
- **Muldner, T: C for Java Programmers, Addison Wesley, 2000**

- Kernighan,B.-Ritchie,D.: The C Programming Language.2nded.1989
- Prinz,U.-Prinz,P.: C Pocket Reference. O'Reilly, 2002

- Johnson,M.P.: Programming Language C. 2003, www.columbia.edu/~mpj9/3101
- Alonso,G.: Programming in C. ETH Zurich, www.inf.ethz.ch/department/IS/iks

Vývojová prostředí

Návody na cvičení

- Netbeans, http://www.cygwin.com/
- DEV-C++, **http://centrum.stahuj.cz**

Obsah

- Literatura
- Historie
- Charakteristika
- C vs C++ vs Java
- Stručně - C a Java - Co je stejné nebo podobné
- Stručně - C a Java - Co C nemá
- Stručně - C a Java - Co C nemá nebo je jinak
- Porovnání JAVA vs „C“
  - main(), „Nazdar Světe“
  - Proměnné, konstanty, přiřazení
  - Blok, místa pro deklaraci proměnných
  - Vstup, výstup
  - Řízení běhu programu (if, for, while, switch)
  - Operátory
  - Matematické funkce (knihovny)

Použité barevné značení pro komparativní výklad

Rozlišení jazyka

Java

“C”

Srovnatelné vlastnosti

Java ← 1

“C” ← 1

Rozlišení stupně znalostí

Základní znalost

Požadovaná znalost

Doporučená znalost

Pro zájemce

Přehled

Pomůcka pro “C”

C - Historie

- C – navržen 1972 (Dennis Ritchie, AT&T, Bell Laboratories, USA)

- C – ovlivněn:
  - ALGOL 60 (1960)
  - CPL (1963, Cambridge)
  - BCPL (1967, Martin Richard)
  - B (1970, Ken Thompson)

- 1973 - do C z asembleru přepsán operační systém UNIX
- 1978 - Kernighan & Ritchie – první standard C (K&R Standard)
- 1989 - ANSI C Standard (ANSI X3.159), známý jako ANSI C89
- 1990 - ISO C Standard (ISO/IEC 9899), vychází z C89
- 1995 - aktualizace C89 na ANSI C95
- 1999 - aktualizace C95 na ANSI C99

Pro zájemce

C - Historie

- Skupina programovacích jazyků s částečně podobnou syntaxí:
  - C
    - 1972, Dennis Ritchie, Bell Laboratories
    - Procedurální jazyk
  - C++
    - 1986, Bjarne Stroustrup, Bell Laboratories
    - Objektová podpora
  - Java
    - 1995, James Gosling, Sun
    - Objektový
  - C#
    - 2002, Microsoft
    - Objektová podpora

Pro zájemce

C - Charakteristika

- Univerzální programovací jazyk nižší až střední úrovně
  - *Strukturovaný* (funkce + data)
  - *Zdrojový kód přenositelný (portable), nutno ctít podmínky přenositelnosti*, překladač je závislý na platformě
  - *Rychlý, efektivní, kompaktní kód, mnohdy nepřehledný*
- Pružný a výkonný, ale *nestabilní*
- Podpora
  - konstrukcí jazyka vysoké úrovně (funkce, datové struktury)
  - operací blízkých assembleru (ukazatele, bitové operace,…)
    - *Slabá typová kontrola*
    - *Málo odolný programátorovým chybám*
- Dává velkou volnost programátorovi v zápisu programu
  - *Výhoda*: dobrý programátor vytvoří efektivní, rychlý a kompaktní kód
  - *Nevýhoda*: špatný nebo unavený programátor vytvoří nepřehledný program náchylný k chybám
- Použití: operační systémy, řídicí systémy, grafika, databáze, číslicové zpracování signálů (DSP),…

Základní znalost

C vs. Java

Shrnutí:

- C
  - rychlý, kompaktní, málo bezpečný
  - kompilovaný kód
  - nutná vlastní správa paměti
- Java
  - bezpečná, elegantní, plně přenositelná, moderní
  - automatická správa paměti
  - interpretovaný kód (bytecode) s možnou částečnou podporou kompilovaných částí (JIT)

Poznámka:

- *C++*
  - *Rychlý, málo bezpečný, velmi složitý*
  - *Kompilovaný kód*

Základní znalost

C vs. Java – oblasti použití

- C
  - programování ovladačů grafických, zvukových a dalších karet
  - programování vestavěných - embeded systémů
  - silná vazba na HW, využití jeho možností, špatná nebo žádná podpora národních zvyklostí
- Java
  - GUI
  - síťování po netu
  - složité aplikace vyžadující spolupráci mnoha programátorů
  - Nezávislá na OS i HW, standardizované typy, objektový přístup,

C a Java - co je stejné nebo podobné

v C je stejné (podobné)

- Program začíná funkcí **`main(),`** je základní funkcí programu
- Stavba funkcí / metod,
  - Jméno funkce, formální parametry, návratová hodnota, vymezení těla funkce, vymezení bloku, vlastnosti lokálních proměnných (jsou v zásobníku), předávání primitivních typů parametrů hodnotou, **`return`**.
- Množina znaků pro konstrukci identifikátorů
- Primitivní typy proměnných se znaménkem (Java nezná proměnné bez znaménka)
  - **`char, short, int, long, float, double`**
- Aritmetické, logické, relační, bitové operátory
- Podmíněný příkaz: **`if() / if() else`**
- Příkazy cyklů: **`while() , do while(), for(;;), break, continue`**
- Programový přepínač: **`switch(), case, default, break`**

Základní znalost

JAVA vs C

- JAVA

```
public class PrvniProgram {
   public static void main(String[] args) {
      System.out.println("Nazdar Svete ");
   }
}
```

- C

```
int main (int argc, char** argv) {
    printf("Nazdar Svete \n");
    return (0);
}
```

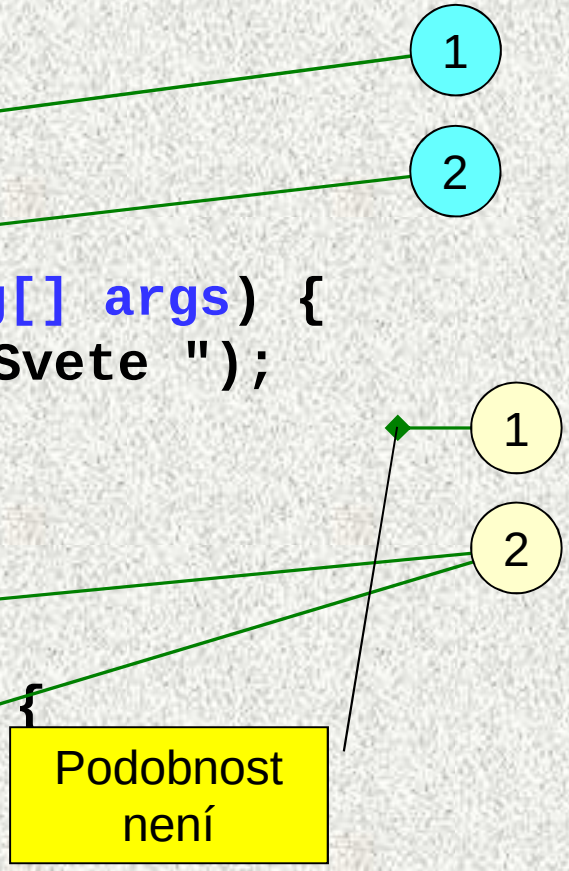

Základní znalost

JAVA /podobné/ (1)

```
// Druhy program
public class DruhyProgram {

   public static void main(String[] args) {
     int x = 10, y;
     y = x + 20;
     System.out.println("Hodnota proměnné x je "+x);
     System.out.println("Hodnota proměnné y je "+y);
   }
 }
```

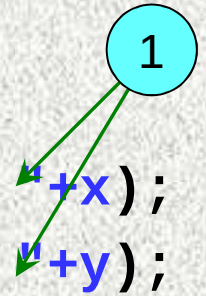

Základní znalost

C /podobné/ (1)

```
// Druhy Program
int main(int argc, char** argv) {
    int x = 10, y;
    y = x + 20;
    printf("Hodnota promenne x = %3d\n",x);
    printf("Hodnota promenne y = %3d\n\n",y);
    return (0);
}
```

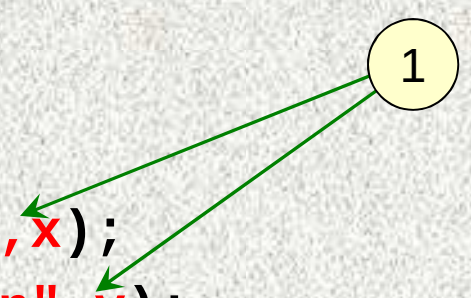

JAVA /jiné/ (2)

```
import java.util.*;
                // Scanner je v knihovně java.util

public class TretiProgram {
  public static void main(String[] args) {
    Scanner sc = new Scanner(System.in);
    int x, y, z;
    System.out.println("Zadejte dvě celá čísla");
    x = sc.nextInt();
    y = sc.nextInt();
    z = x + y;
System.out.println("Součet čísel:"+x+"+"+y+" = "+z);
    }
}
```

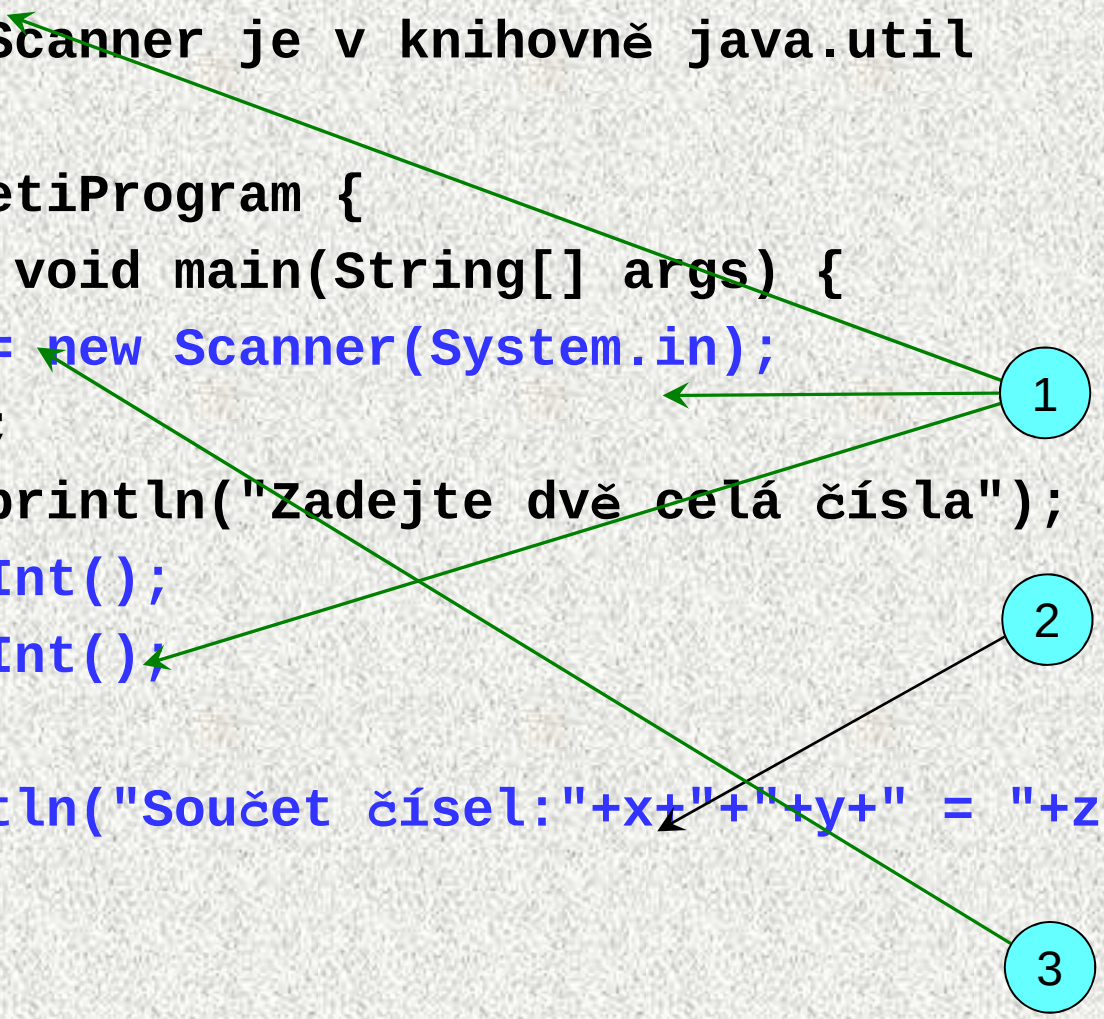

Základní znalost

C /jiné/ (2)

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

// Tretí Program
int main(int argc, char** argv) {
    int x, y, z;
    printf("Zadejte dve cela cisla \n");
    scanf("%d", &x);
    scanf("%d", &y);
    z = x + y;
    printf("Soucet cisel%3d +%3d =%3d \n\n",x,y,z);
    return (EXIT_SUCCESS);
}
```

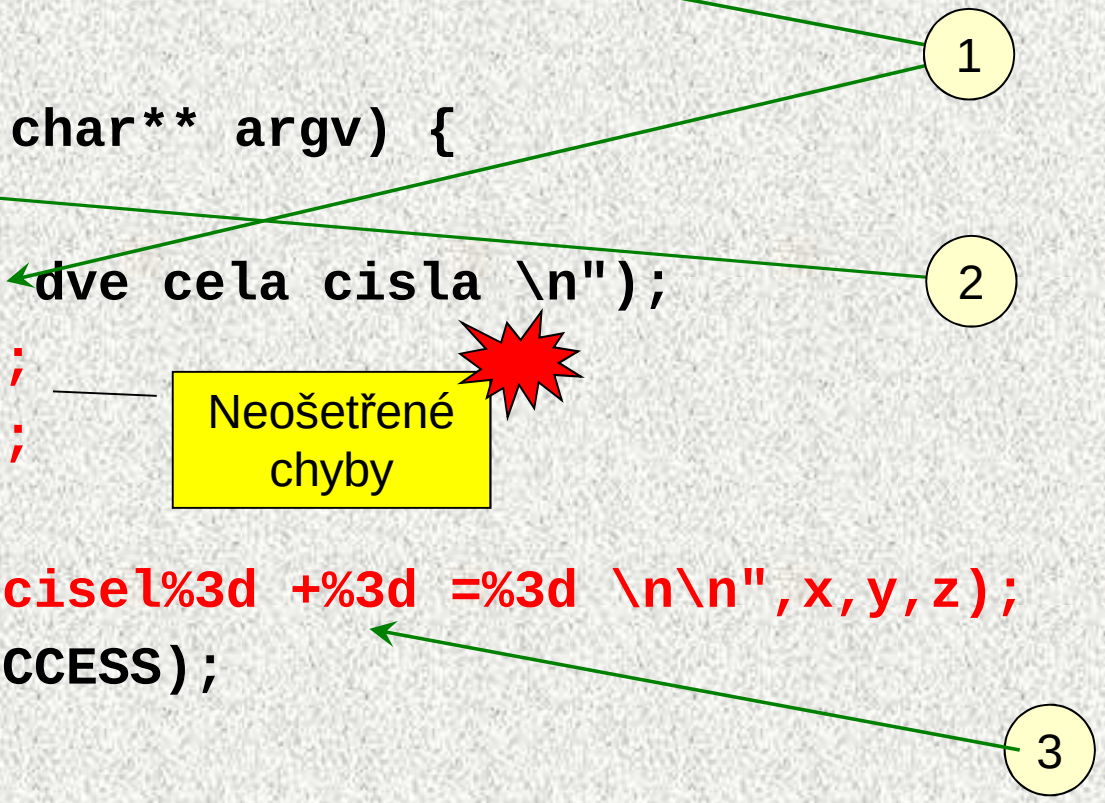

Základní znalost

Načtení hodnoty ze stdin

- C

```
scanf("%d", &x);
```

&x

  - do funkce scanf vstupuje jako parametr adresa (resp. reference) paměťového místa, kam se má načtená hodnota uložit
  - jde o předání parametru odkazem, jde tedy o parametr, který může být využit pro vstup i výstup hodnoty
  - funkce v C může takto „vracet “ více hodnot
- Java
  - `x = sc.nextInt();`
  - parametry předáváme pouze hodnotou

Základní znalost

JAVA /podobné/ (3)

```
import java.util.*;  // Scanner
// Tridu Math neni treba importovat je v java.lang

 // Prepona pravouhleho trojuhelnika
 public class Prepona {
   public static void main(String[] args) {
    Scanner sc = new Scanner(System.in);
    System.out.println("Zadejte odvesny
                                pravouhl.trojúhelníka");
    double x = sc.nextDouble();
    double y = sc.nextDouble();
    double z = Math.sqrt(x*x+y*y);
    System.out.println("Délka přepony je "+z);
   }
 }
```

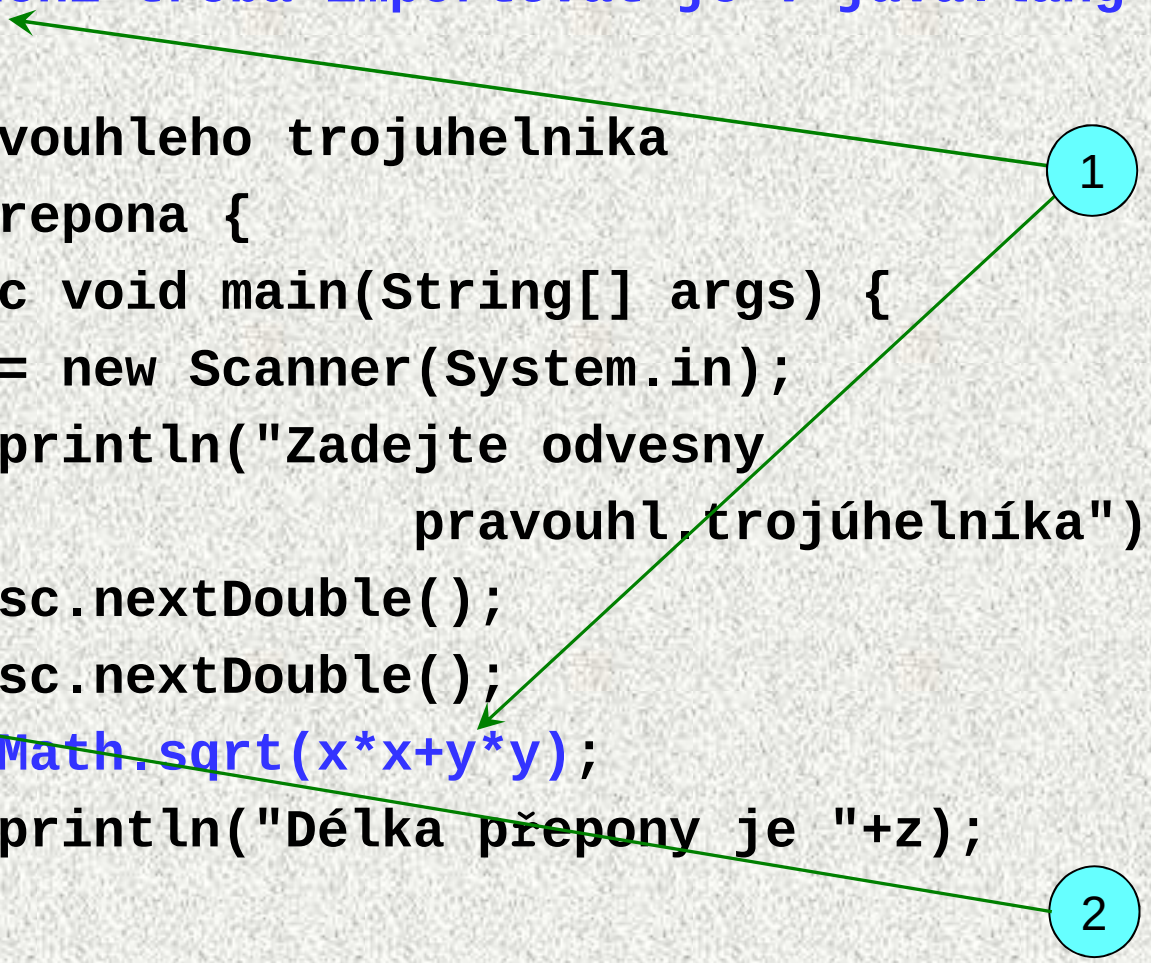

Základní znalost

C /podobné/ (3)

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <math.h>          // sqrt()
// Prepona pravouhleho trojuhelnika
int main(int argc, char** argv) {
    double x, y, z;
    printf("Zadejte odvesny
           pravouhleho trojuhelnika \n");
    scanf("%lf", &x);
    scanf("%lf", &y);
    z = sqrt(x*x+y*y);
    printf("Delka prepony = %5.2f \n\n", z);
    return (EXIT_SUCCESS);
}
```

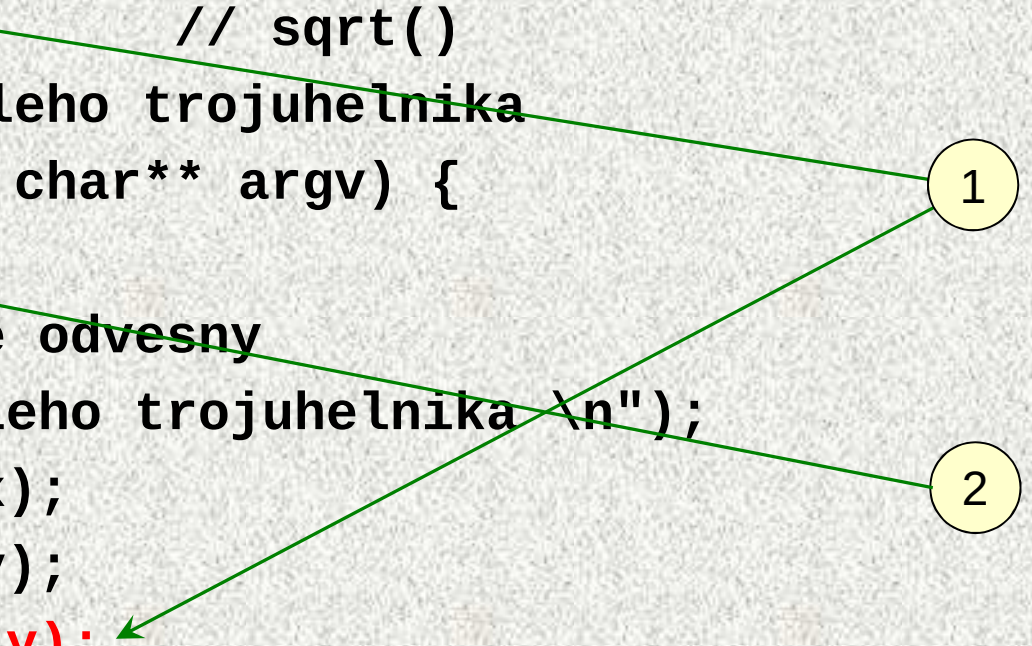

JAVA /podobné/ (4)

```
import java.util.*;          // Scanner
// Tridu Math neni treba importovat
```

- ```
  // Obvod kruhu
   public class ObvodKruhu {
     public static void main(String[] args) {
       Scanner sc = new Scanner(System.in);
       System.out.println("zadejte poloměr kruhu");
       double r = sc.nextInt();
   System.out.println("obvod kruhu je "+2*Math.PI*r);
     }
   }
  ```

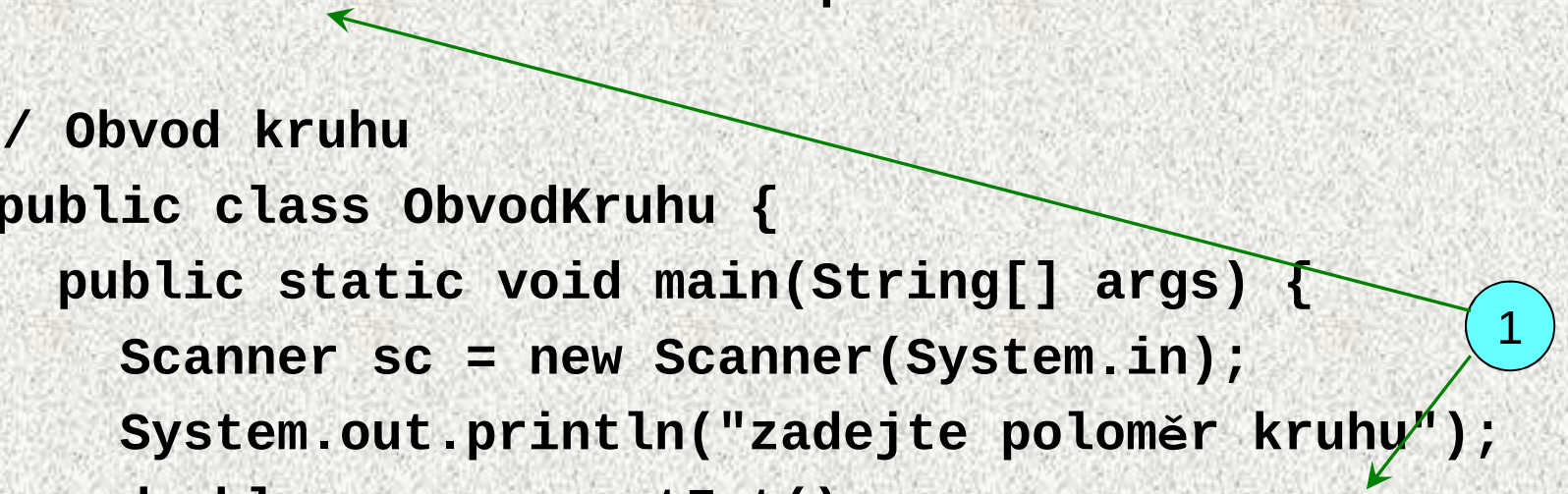
  ```

C /podobné/ (4)

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

// Obvod kruhu
int main(int argc, char** argv) {
const double PI = 3.1416;
double r;
printf("Zadejte polomer kruhu \n");
scanf("%lf", &r);
printf("Obvod kruhu = %5.2f \n\n", 2*PI*r);
printf("Obvod kruhu = %f \n\n", 2*PI*r);
return (EXIT_SUCCESS);
}
```

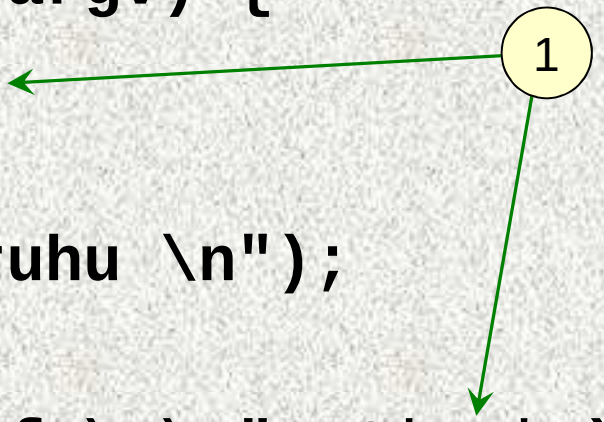

Základní znalost

JAVA – if else /téměř shodné/ (5)

```
import java.util.*;
// Prestupny rok
public class Rok {
  public static void main(String[] args) {
    Scanner sc = new Scanner(System.in);
    int rok;
    System.out.println("zadejte rok");
    rok = sc.nextInt();
    System.out.println("rok "+rok);
    if (rok > 1582){
       if ((rok%4==0 && rok%100!=0) || rok%400==0)
           printf(" je prestupny \n\n");
        else
           printf(" neni prestupny \n\n");
    }else{
       if((rok >= 8) && rok%4 == 0)
           printf(" je prestupny \n\n");
       else
          printf(" neni prestupny \n\n");
    }
  }
}
```


Základní znalost

C – if else /téměř shodné/ (5)

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
// Prestupny rok
int main(int argc, char** argv) {
    int rok;
    printf("Zadejte rok = ");
    scanf("%d", &rok);
    printf("\nRok %4d",rok);
    if (rok > 1582){
       if ((rok%4==0 && rok%100!=0) || rok%400==0)
           printf(" je prestupny \n\n");
        else
           printf(" neni prestupny \n\n");
    }else{
        if((rok >= 8) && rok%4 == 0)
           printf(" je prestupny \n\n");
        else
          printf(" neni prestupny \n\n");
    }
return (EXIT_SUCCESS);
}
```


Základní znalost

JAVA – while /shodné/ (6)

```
public class Faktorial {
   public static void main(String[] args) {
    Scanner sc = new Scanner(System.in);
    System.out.println("zadejte přirozené číslo");
     int n = sc.nextInt();
     if (n < 1) {
       System.out.println(n + " není přirozené číslo");
       System.exit(0);
     }
     int i = 1;
     int f = 1;
     while (i < n) {
       i = i + 1;
       f = f * i;
     }
     System.out.println (n + "! = " + f);
   }
 }
```

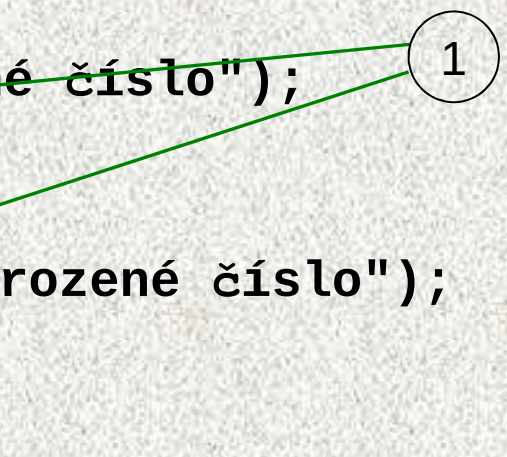

Základní znalost

C – while /shodné/ (6)

```
// Faktoriál
int main(int argc, char** argv) {
    int n, i, f;
    printf("Zadejte prirozene cislo (max 12) n = ");
    scanf("%d", &n);
    if(n < 1){
      printf("\n n = %d neni prirozene cislo \n\n", n);
     exit(EXIT_FAILURE);
    }
    i = 1;
    f = 1;
    while(i < n){
        i = i + 1;
        f = f * i;
    }
    printf("\n %3d! = %d \n\n", n, f);
    return (EXIT_SUCCESS);
}
```

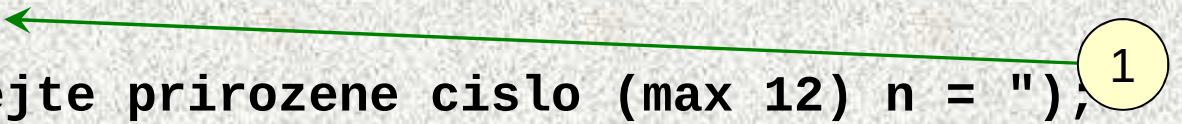

Základní znalost

JAVA – for /podobné/ (7)

```
import java.util.*;

// Zpracovani posloupnosti
public class Suma1 {
   public static void main(String[] args) {
         Scanner sc = new Scanner(System.in);
         int dalsi, suma;
      System.out.println ("zadejte 5 čísel");
      suma = 0;
      for (int i = 1; i <= 5; i++) {
        dalsi = sc.nextInt();
        suma = suma+dalsi;
      }
      System.out.println ("součet je " + suma);
   }
}
```

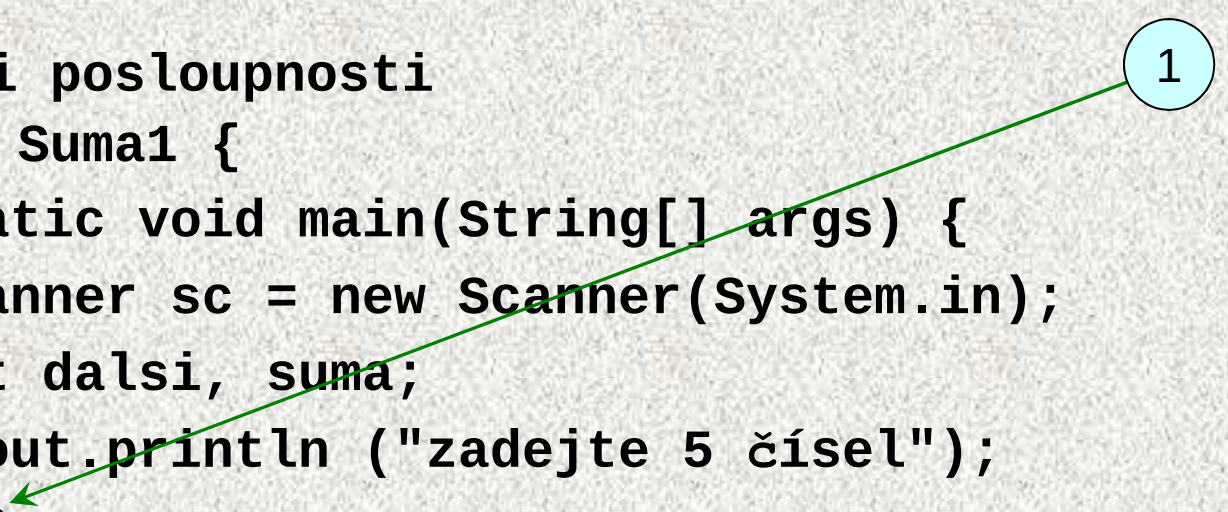

C – for /podobné/ (7)

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

// Zpracovani posloupnosti
int main(int argc, char** argv) {
    int i, suma, dalsi;
    printf("Zadejte 5 cisel \n");
    suma = 0;
    for(i = 1; i <= 5; i++){
        scanf("%d", &dalsi);
        suma = suma + dalsi;
    }
    printf("suma = %d \n\n", suma);
    return (EXIT_SUCCESS);
}
```

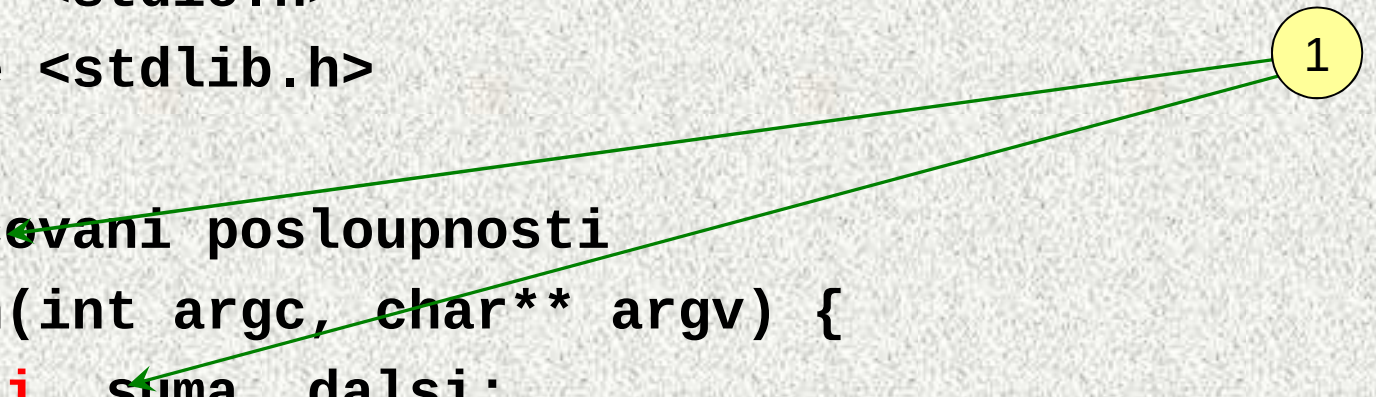

Základní znalost

JAVA – switch, break, continue /shodné/ (8)

```
public class Prepinac {
   public static void main(String[] args) {
          . . .
     int v, x=6;
     v = 500;
     switch(x) {
       case 2:
           v = 300;
           break;
       case 6:
           v = 400;
           break;
       default:
           v = 0;
     }
   }
}
```

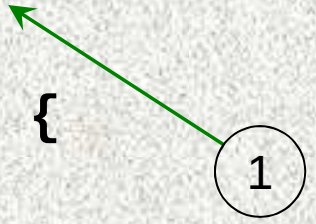

Základní znalost

C – switch, break, continue /shodné/ (8)

```
// Prepinac
int main(int argc, char** argv){
     int v, x=6;
     . . .
     v = 500;
     switch(x) {
       case 2:
            v = 300;
            break;
        case 6:
            v = 400;
            break;
        default:
            v = 0;
      }
   }
```

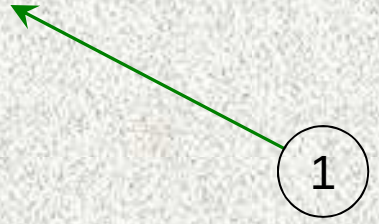

Základní znalost

C a Java - Co C nemá I

C nemá:

- Interpret kódu (JVM) (C je kompilovaný)
- Objektovou podporu
    - Třídy, objekty, zapouzdření, dědičnost, polymorfismus
- Jednotnou metodiku vytváření a použití strukturovaných proměnných
    - referenční proměnná, new()
- Automatickou správu paměti
    - Garbage collector
- Velikost proměnných nezávislou na platformě
- Způsob uložení proměnných závislý na OS (Little-endian, Big endian,...)

Základní znalost

C a Java - Co C nemá II

C nemá:

- *Ošetření výjimek metodikou chráněných bloků*
  - **`try, catch, finally`**
- *Standardní podporu grafického uživatelského rozhraní GUI*
- *Standardní podporu řízení událostí (events, listeners)*
- *Standardní podporu webovských aplikací (aplety, síťové připojení)*
- *Standardní podporu (semi)paralelního zpracování úloh*
  - *threads, multitasking, multithreading*

Základní znalost

C a Java - Co C nemá nebo je jinak I

v C je jinak:

- C je kompilovaný jazyk
  - Zdrojový kód je nezávislý (portable) na platformě (málo závislý)
  - Spustitelný kód je závislý na platformě
- Členění programu na moduly, určení jejich vazeb (interface)
- Import knihoven (systémových i uživatelských)
- Určení doby života proměnných, vlastní správa paměti
- Definování konstant a maker

C a Java - Co C nemá nebo je jinak II

v C je jinak:

- Vytváření strukturovaných proměnných (mohou být i statické)
- Určení viditelnosti proměnných, modifikátory přístupu
- Ošetření běhových chyb (run-time errors)
    - odpovědný programátor, překladač nevynucuje
- Správa paměti (heap management)
    - odpovědný programátor, malloc / free
- Práce s booleovskými proměnnými a řetězci (boolean a String není)

C a Java - Co je v C navíc nebo jinak I

v C je navíc:

- Preprocessor
  - Vkládání hlavičkových souborů (header file) do zdrojového kódu
  - Podmíněný překlad
  - Makra
  - #pragma – doplňující příkazy závislé na platformě
- Linker – spojování přeložených modulů a knihoven do spustitelného kódu
- enum – výčtové typy (množina číslovaných pojmenovaných konstant), už je, nebylo
- **Ukazatele (pointer) jako prostředek nepřímého adresování proměnných**

Základní znalost

C a Java - Co je v C navíc nebo jinak II

v C je navíc:

- **`struct`** a bitová pole (strukturované proměnné z různých prvků)
- **`union`** – překrytí proměnných různého typu (sdílení společné paměti)
- **`typedef`** – zavedení nových typů pomocí již známých typů
- **`sizeof`** – určení velikosti proměnné (i strukturovaného typu)
- Jiné názvy i parametry funkcí ze standardních knihoven (práce se soubory, znaky, řetězci, matematické funkce, ….)

C - Struktura programu

Program v C se skládá z následujících součástí:

- Příkazy preprocesoru (preprocessor commands)
- Definice typů (type definitions)
- Prototypy funkcí (function prototypes) kde je uvedena deklarace:
  - Jména funkce
  - Vstupních parametrů
  - Návratové hodnoty funkce
- Proměnné (variables)
- Funkce (functions) (procedura v C je funkce bez návratové hodnoty nebo void)

Základní znalost

C - Struktura programu

Funkce v C mají tento tvar:

- Každý program *musí obsahovat* právě jednu funkci main()
- Všechny funkce (včetně **`main()`**) mají jednotný formát:

```
typ_navrat_hodnoty jmeno_fce (parametry_fce)
{
  lokalni promenne
  prikazy
}
```

- *Uvnitř funkce nelze definovat* lokální funkce (definice funkci nesmí být vnořené)
- Na formátování zdrojového textu překladači nezáleží. Formátování zlepšuje autorovi (i ostatním) čitelnost a potlačuje chyby

Základní znalost

C - Struktura programu

Příklad programu v C:

```
#include <stdio.h> /* hlavičkový soubor */
#include <stdlib.h>
#define NASOBITEL 5 /* symbolicka konstanta */
double funkceNasobeni(double coNasobit);
int main(int argc, char *argv[]) {
   double vysledek; /* lokalni promenna */
   const double PI = 3.14; /* lokalni konstanta */
   printf("Nasobeni\n"); /* vystup na obrazovku
  vysledek=funkceNasobeni (PI);/*volani funkce s parametry */
   printf(" % d * % d = % d\n", NASOBITEL, PI, vysledek);
    /* formatovany vystup */
   return (EXIT_SUCCESS);
}
double funkceNasobeni(double coNasobit) /* definice fce */ {
    double d;
    d = NASOBITEL*coNasobit;
    return ( d); /* vystup hodnoty z funkce */
}
```

Základní znalost

C - Model kompilace

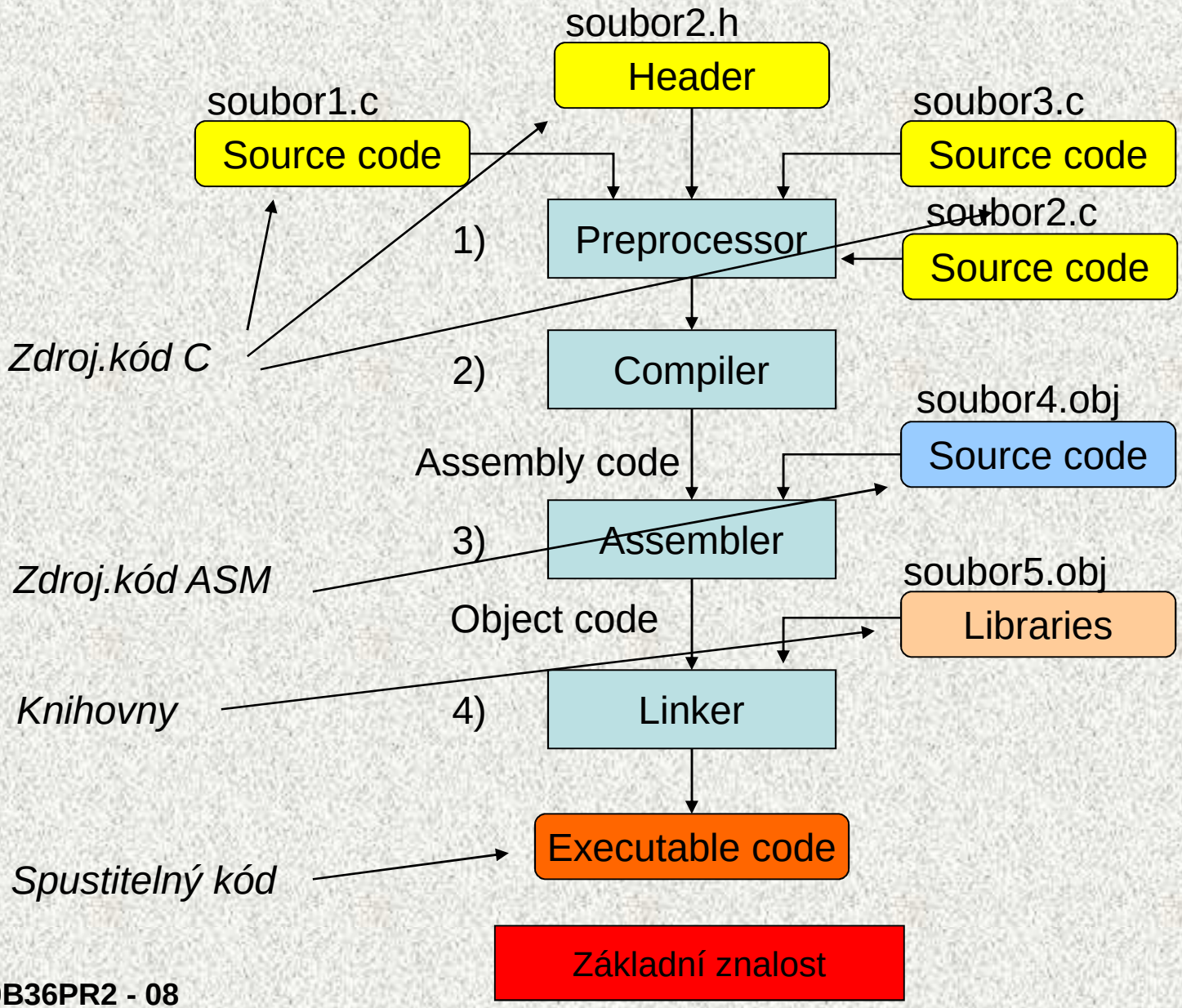

C - Model kompilace

Vytvoření spustitelného kódu (viz obr):

- 1) Preprocesor:
  - Čte zdrojový kód v C
  - Odstraní komentáře
  - Upraví zdrojový text podle direktiv preprocesoru (řádky začínající #)
    - Vloží do textu obsah jiného souboru #include ….
    - Odebere text vymezený direktivami podmíněného překladu
    - Expanduje makra

- 2) Překladač C:
    - Čte výstup z preprocesoru
    - Kontroluje syntaktickou správnost textu
    - Hlásí chyby a varování
    - Generuje text v assembleru (když nejsou chyby)

Základní znalost

C - Model kompilace

Vytvoření spustitelného kódu (viz obr):

- 3) Assembler:
  - Čte výstup z překladače C
  - Generuje relokovatelný object kód (kód s nevyřešenými odkazy mezi moduly)
  - Přeloží případné moduly zapsané přímo v assembleru (mix programovacích jazyků)

- 4) Linker (spojovací program):
  - Čte object kód všech zúčastněných modulů programu
  - Připojí knihovní object moduly (přeložené dříve nebo dodané),
  - Vyřeší odkazy mezi moduly
  - Generuje spustitelný kód (zjednodušené)

Základní znalost

Zpracování příkazové řádky

```
int main(int argc, char *argv[])
{
  int i;
  printf("Prikazova radka ma %d retezcu\n", argc);
  for (i = 0;  i < argc;  i++)
    printf("%s\n", argv[i]);
   // scanf("%d", &i);
  return 0;
}
```

Doporučená znalost

Obsah

Přehled

- C - Struktura programu
- C - Model kompilace
- C - Komentář
- C - Soubor platných znaků (ASCII)
- C – Identifikátory
- C - Datové typy
- C - Konstanty

C - Komentář

C používá dva způsoby označení komentáře:

/* Toto je komentář */

- /* Toto je rovněž komentář
  rozdělený na několik řádků
  */

- // Toto je též komentář až do konce řádku – tento komentář nemusí umět všechny překladače C, v C++ ano

- /* Komentář nesmí být *vnořený* do jiného komentáře
  - **/* to je chybný zápis komentáře */**
  - ***/***

- Preprocesor nahradí každý komentář jednou mezerou
- // ….. tento způsob některé překladače nepodporují

C - Soubor platných znaků (ASCII)

C - základní soubor znaků:

- A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z
- a b c d e f g h i j k l m h o p q r s t u v x y z
- 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9
- ! “ # % & ‘ ( ) * + , - . / : ; < = > ? [\ ] ^ ? _ { | } ~
- Oddělovače (whitespace characters)
  space, horizontal tab, vertical tab, newline, form feed
- \0 - null char (koncový znak řetězce)

C - Soubor platných znaků (ASCII)

C - základní soubor znaků (pokrač.):

- Řídicí znaky pro řízení výstupních zařízení (escape sequences)

Escape sequence	Výstup		Escape sequence	Výstup
\a	Beep (pípnutí)		\’	Znak ‘
\b	Backspace		\”	Znak “
\f	Form feed		\?	Znak ?
\n	Newline		\\	Znak \
\r	Carriage return		\o \oo \ooo (př: \741)	o=osmičkové číslice (octal dig)
\t	Horizontal tab		\xh… (př: \x1008)	h…=šestnáctkové číslice (hex dig.)
\v	Vertical			

Přehled

C - ostatní znaky:

- Mohou se použít v komentářích, řetězcích a znakových konstantách

C - Identifikátory

C - pravidla pro volbu identifikátorů:

- Obsahuje A,..,Y,a,..,z,0,..,9 a znak _ (underscore)
- První znak není číslice
- Rozlišují se velká a malá písmena (case sensitive)
- Délka identifikátoru není omezena, ale pouze 31 prvních znaků je významných

  (může se lišit podle implementace)

C - rezervovaná slova (keywords):

- Musí být zapsaná malými písmeny

auto	default	float	register	struct	volatile
break	do	for	return	switch	while
case	double	goto	short	typedef	
char	else	if	signed	union	
const	enum	int	sizeof	unsigned	
continue	extern	long	static	void	

Přehled

C – Celočíselné datové typy

Typ	Velikost [byte]	Rozsah	Použití
char	1	**-128 až +127 nebo 0 až 255**	Znaky
unsigned char	1	**0 až 255**	Malá čísla
signed char	1	**-128 až +127**	Malá čísla
int	2 nebo 4	**-32.768 až +32.767 nebo** **-2.147.483.648 až +2.147.483.647**	Celá čísla
unsigned int	2 nebo 4	**0 až 65.535 nebo** **0 až 4.294.967.295**	Kladná celá čísla
short	2	**-32.768 až +32.767**	Celá čísla
unsigned short	2	**0 až 65.535**	Kladná celá čísla
long	4	**-2.147.483.648 až +2.147.483.647**	Velká celá čísla
unsigned long	4	**0 až 4.294.967.295**	Kladná celá čísla

- **Typ boolean není (až ANSI C99), =0 ->false, !=0 -> true**

C – Celočíselné datové typy 2

- Rozsahy celočíselných typů v C nejsou dány normou, ale implementací (pro 16ti a 64 bitové prostředí jsou jiné než je uvedeno v předchozí tabulce
- limits.h, float.h
- Norma pouze garantuje

  short <= int <= long

  unsigned short <= unsigned <= unsigned long
- Celočíselné literály (zápisy čísel):

•dekadický	123	456789	
•hexadecimální	0x12	0xFFFF	(začíná 0x nebo 0X)
•oktalový	0123	0567	(začíná 0)
•unsigned	123456U		(přípona U nebo u)
•long	123456L		(přípona L nebo l)
•unsigned long	123456UL		(přípona UL nebu ul)

Není-li uvedena přípona, jde o literál typu *int*

C - Datové typy

C - racionální čísla (neceločíselné datové typy):

- Velikost reálných čísel určená implementací
- Většina překladačů se řídí standardem IEEE-754-1985, potom jsou rozsahy reálných čísel dány následující tabulkou:

Typ	Velikost [byte]	Rozsah (uveden pro kladná č.)	Přesnost
float	4	**1.2E-38 až 3.4E+38**	6 desítkových číslic
double	8	**2.3E-308 až 1.7E+308**	15 desítkových číslic
long double	10	**3.4E-4932 až 1.1E+4932**	19 desítkových číslic

C - typ* `void`*:

- void značí prázdnou hodnotu nebo proměnnou bez typu (jen ukazatelé)
  - *void* funkce1 (….) - fukce bez návratové hodnoty (procedura)
  - int funkce2 (*void*) - funkce bez vstupních parametrů
  - void *ptr; - ukazatel bez určeného typu (viz dále)

C - literály

C - 6 typů konstant:

- Celočíselné (integer constants)
- Racionální (floating constants)
- Znakové (character constants)
- Řetězcové (literal constants) (literály)
- Výčtové (enumeration constants) (pojmenované prvky množiny)
- Symbolické (#define MAX 300)

C – Literály racionálních čísel

C - Formát racionálních literálů:

- S řádovou tečkou př: 41.9
- Mantisa a exponent př: 5.67E-3 // $5.67*10^{-3}$

  nebo rovněž 5.67e-3

C - Typ racionálního literálu:

- Není-li určen explicitně, pak je - *double*
- Určí se explicitně znaky
  - *F nebo f* - *float*
  - *L nebo l* - *long double*
- V tabulce jsou všechny literály typu double

5.19	**0.519E1**	**0.0519e+2**	**519E-2**
12.	**12.0**	**.12E2**	**12e0**
370000.0	**37e+4**	**3.7E+5**	**0.37e6**
0.000004	**4E-6**	**0.4e-5**	**.4E-5**

C - literály- znakové

C - Formát:

- Jeden nebo více znaků v *jednoduchých apostrofech*
    - př: ‘B’, ‘g’, ‘ab’, ’9’

C - Hodnota:

- Jednoznakový literál má hodnotu odpovídajícího kódu znaku
    - př: v ASCII kódu ‘0’ ~= 48, ‘A’ ~=65
- Mimo ASCII(více než 127) - hodnota závisí na implementaci překladače C

C - Typ znakové konstanty:

- Znaková konstanta je typu *int*

Pozn:

- Řídicí znaky (escape sequences) mohou tvořit znakové literály
    - př: ‘\n’

C - řetězcové literály

C - Formát:

- Posloupnost znaků a řídicích znaků (escape sequences) *uzavřená v uvozovkách*
    - př: “Já jsem řetězcová konstanta ! \n”

Pozn:

- Řetězcové konstanty oddělené pouze oddělovači (whitespace characters) jsou sloučeny do konstanty jediné.
    - př: “Já jsem” “řetězcová konstanta ! \n”

      se sloučí do

      “Já jsem řetězcová konstanta ! \n”

C - Typ:

- Řetězcová konstanta je uložená v *poli typu char* (array of char) a zakončená znakem ‘\0’
    - př: “Nazdar” se uloží v poli typu char takto:

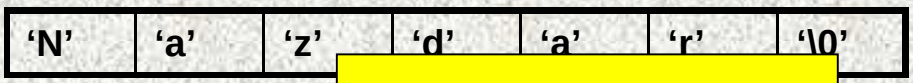

C - Konstanty - výčtové (enum type)

C - Formát výčtové konstanty :

- enum { CERVENA, MODRA, BILA, CERNA};

  pak CERVENA=0 a každý další prvek má hodnotu o jedničku vyšší

- enum { MALY=5, VETSI, VELKY, NEJVETSI }

  pak MALY=5, VETSI=6 a každý další prvek má hodnotu o jedničku vyšší

C - Typ výčtové konstanty:

- Výčtová konstanta je typu *int*

C - #define

C - Formát:

- Konstanta se založí příkazem preprocessoru *#define*

  (je to makro bez parametrů, každé #define musí být na samostatné řádku)

  př:

  #define CERVENA 0 /* Zde muze byt komentar */

  Preprocesor provede textovou náhradu všech výskytů slova CERVENA znakem 0

  #define MODRA 1 / /Je zvykem jména konstant psát velkými písmeny
- Hodnotu konstanty je možné vyjádřit konstantním výrazem

  př: #define MAX_1 (100*5)-12

- Symbolické konstanty mohou být vnořené

  př: #define MAX_2 MAX_1+30